

Alla är vi lika men ändå olika.

Ett mönsterprojekt inspirerat av kroppen

Emma Brännabo

Högskolan för design-och konsthantverk, Göteborgs universitet
Göteborg
VT13

Examensprojekt 15 hp, Konstnärligt kandidatprogram i design 180 hp

ABSTRACT

Sweden has a great tradition of pattern in both wallpapers and fabric, where colours and shape matters a lot for the customer. I have through my examination project tried to expand the views and find new alternatives and shapes for the obvious pattern traditions. I have therefore worked with what could be on the verge of attractive or repelling. To create a curiosity of what is considered to be commercial. From the prospective of the body organs I have created physical patterns for fabric and wallpapers. To create these repeated patterns. I have through this project explored organs and diseases with in the body. By this process I have had the courage to try new methods and techniques to get three attractive patterns.

KEYWORDS

Human body
Pattern
Borderland
investigative

FÖRORD

Ett stort tack till Ann Larsson Kjelin och Lotta Kvist för positiv feedback och bra handledning.

Samt till Elinor Gustavsson för all hjälp i textilverkstaden.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ABSTRACT	2
KEYWORDS	2
FÖRORD	3
INLEDNING	5
MÅL	5
SYFTE	5
BAKGRUND	5
FRÅGESTÄLLNING	6
AVGRÄNSNING	6
GENOMFÖRANDE	7
PROCESS	11
ALEC ALEC - älg	12
CORPUS ORGANA - kroppens organ	13
BACATUS REN - pärlad njure	14
RAPPORT ALEC ALEC	15
RAPPORT CORPUS ORGANA - kroppens organ	17
RAPPORT BACATUS REN - pärlad njure	19
SLUTSATS	21
ANALYS	22
KÄLLFÖRTECKNING	23

INLEDNING

Sverige har en stor mönstertradition både inom tapet och tyg, där färg och form har en stor betydelse för kundens val. Jag har igenom mitt examensarbete arbetat med att vidga på ramarna och visat på ett alternativ för nya former inom de givna mönstertraditionerna. Mitt val har varit att jobba med gränslandet av vad som är attraherande och repellerande.

MÅL

Målet med mitt examensarbete har varit att undersöka kroppen och utifrån det skapa tre stycken fysiska mönster. Utforska hur långt jag kunde utmana formspråket för rapporterade mönster. Genom vår kropps inre organ hitta former och färger som gör att vi blir nyfikna, lärorikare och inte så främmande för vår kropps inre delar. Målet var att utmana mig själv och skapa repellerande former att bli attraherande mönster. De skulle passa på tapet och tyg.

SYFTE

Syftet med mitt projekt var att utmana och utveckla mig själv inom rapporterade mönster och att skapa en nyfikenhet av vad som anses kommersiellt. Ett av mina personliga syften var att skapa mönster som fungerar både på långt och nära avstånd. Samt ta reda på hur man ser på repellerande mönster i en kommersiell miljö.

BAKGRUND

För mig har mitt examensarbete en tydlig koppling till min kandidatutbildning på HDK. Under första året på utbildningen började jag intressera mig för mönster och främst då rapporterade mönster för tapet. I ett tidigt projekt vi hade som hette Think big, arbetade vi första gången med rapporterade mönster och jag utgick då ifrån en anatomibok. Detta projekt valde jag att i mitt examensarbete gå vidare med, som en inspiration och utgångspunkt i genomförande. Jag har även i andra projekt jobbat med vad som anses fint och fult, där jag bland annat undersökt det naturliga i naturen.

Jag ville jobba med ett tema som kändes både intressant och skrämmande. Fastnade ganska fort för att djupdyka mig mer i kroppens organ och dess sjukdomar, eftersom där finns något som vi alla går runt med varje dag men som vi i flesta fall inte vet så mycket om, varken hur det ser ut eller fungerar. Gå djupare i detta projekt än vad jag hade gjort i mitt första mönsterprojekt både tekniskt och uttrycksmässigt.

Under min praktik på ett Boråstapeter gjorde jag en del besök i butiker, främst då måleributiker för att göra en marknadsanalys. Där fick jag stor inblick av hur den svenska mönstertraditionen ser ut för främst tapet. Samt vilka klassiska mönster som är storsäljarna. Detta kände jag var intressant och att jag i mitt examensarbete ville utmana de klassiska mönstren som finns i butik, som jag ansåg var ganska snälla och inte så blottande när det gällde val av färger och former. En abstrakthet i sammansättningen av former och figurer.

Lotta Kühlhorn skriver i sin bok: *Mönster behöver inte vara sju sorters blommor utan kan skildra helt andra aspekter av livet. Det riktiga livet, det jobbiga, det sorgliga, det pinsamma eller bara det vardagliga och tråkiga.*

(Lotta Kühlhorn, Rapport! enbok om att göra mönster, sid 13)

Ett citat av Lotta Kühlhorn som jag tycker säger mycket om hur jag själv känner inför att jobba med mönster och att se mönster i våra vardagliga liv. En ingångspunkt jag har förhållit mig och återvänt till när jag har tvekat på mitt eget arbete.

FRÅGESTÄLLNING

Några av mina inledande frågor var hur kan jag utmana ett rapporterat mönster och hur skapar man mönster så det blir attraherande och repellerande? Men framför allt vad och när blir ett mönster tillfredställande? Dessa frågor har följt med mig under hela min process och på vägen har det även uppkommit frågor som hur förhåller jag mig till mina mönster på ett personligt plan och vem riktar sig dessa mönster till?

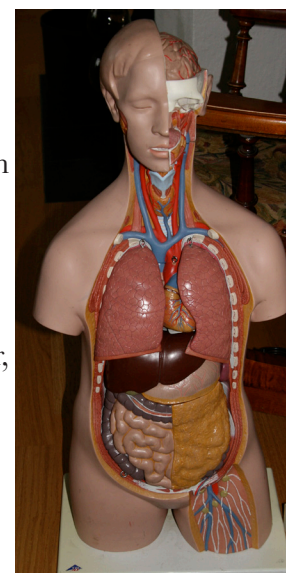
AVGRÄNSNINGAR

Mina avgränsningar var att jag skulle göra tre stycken mönster och inte heller rikta mig emot någon specifik kund. Istället skulle det bli ett väldigt personligt projekt där jag la mycket fokus på mönsterformgivning och gränslandet mellan attraherande och repellerande. I min avgränsning bestämde jag mig för att inte lägga stor vikt vid bruksändamålet. Istället fick betraktaren vara öppen för förslag när det gäller mönstren och dess användning. Detta ligger även till grund för att jag redan från början valde bort att fokusera på kund och målgrupp.

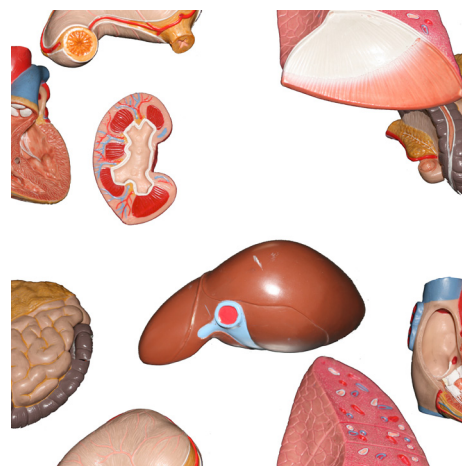
GENOMFÖRANDE

Examensprojektet fick sin fasta form under kursen som var precis innan examenskursen. En förberedande kurs där kunde jag utmana mig själv och vågade släppa loss alla idéer genom skissgenerering. Jag ville arbeta med mönster och bestämde mig för att korta ner min startsträcka som i andra projekt varit relativt utdragen. Jag har i mina tidigare projekt varit inne på områden där diskussion om attraktiva mönster varit i fokus. Där jag bland annat har gjort ett mönster av kroppens organ, som jag i detta projekt har valt att utveckla och utforska vidare. Där jag nu istället valde att lägga fokus på hur vi uppfattar ett rapporterat mönster utifrån en utforskande process. För att ha en potentiell kund att kunna jobba mot valde jag Lady Gaga, hon vågar gå emot strömmen och är inte rädd för att bli ifrågasatt. På så sätt kunde jag utmana mig själv och våga ta ut svängarna.

Jag började sedan med att gå igenom anatomiböcker och andra böcker som handlade om sjukdomar, bland annat cancer och könssjukdomar. Jag hade en torso som jag hade som underlag för att få en helhetsbild och ett tredimensionellt perspektiv på kroppens delar. Skapade sedan en moodboard för att få en bild över vilket uttryck jag var ute efter. Torson var även ett redskap för att kunna skapa former och uttryck. Snabbt tog jag ut alla delar, lade ut dem på bordet och jobbade upp ett skelett på ett mönster, för att få en känsla av vilket uttryck det skulle ge. Tog in det i datorn och jobbade vidare med torso delarna. Detta var bra då jag direkt fick känslan av plast och en platthet som inte gav ut sin rätt för de formerna.

Torso över kroppens organ

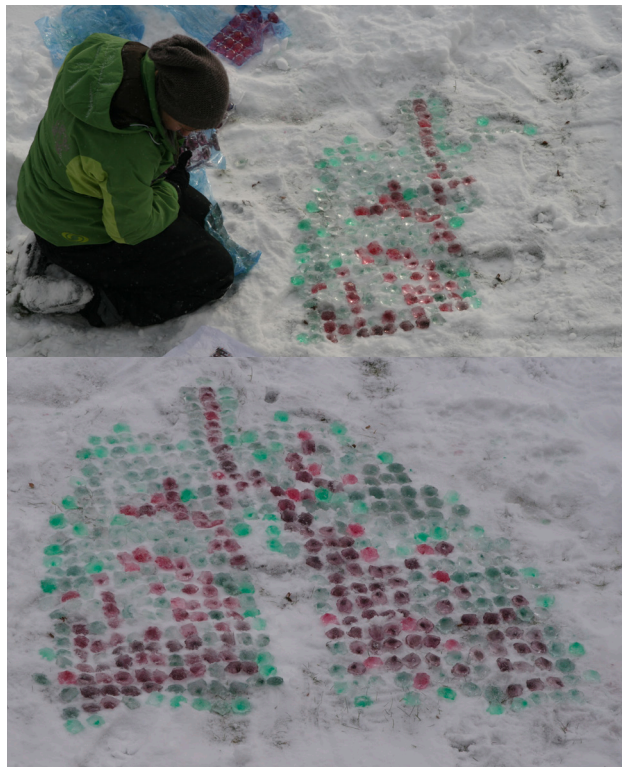

*Bilden till vänster: Organdelarna från torson utlagd på ett bord.
Bilden till höger: Början på ett mönsterrapport utifrån organen.*

Sedan började jag att jobba stort, eftersom jag alltid annars har börjat i mindre skala. Jag valde då att ta ut en bild på en lunga ifrån en av mina anatomiböcker jag hade lånat. Gjorde om den till ett pixelsystem att förhålla mig till. Sedan frös jag 5 st. olika kulörer i istärningspåsar. När dessa sedan var frusna valde jag en plats och byggde sedan upp lungan i snön. Detta var en bra start i min process eftersom jag fick den känslan jag var ute efter i mitt syfte, att se något på långt håll gentemot nära. Dessa iskuber fick mig även att våga skissa stort och i tredimensionellt format, vilket jag kände mig bekväm med. Med enkla medel hade jag fått fram ett uttryck jag var nöjd med och som satte igång min entusiasm med hela projektet.

*Bilden till vänster: Vatten tillsätts i istärningspåsar.
Bilden till höger: Frysning av färgade iskuber.*

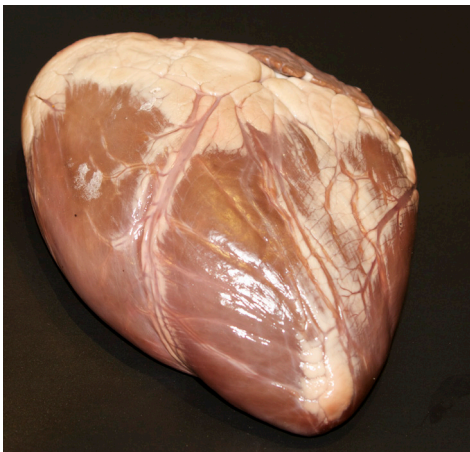

*Byggandet av lungan i snön med hjälp av iskuber.
samt det färdiga resultatet.*

Jag tog kontakt med en slaktare för att höra om han hade något grishjärta jag kunde få eftersom de är närmast likt ett mänskligt hjärta. Tyvärr hade han inget men istället fick jag ett älghjärta. Jag visste inte från början hur jag skulle använda det, men jag ville ha en verkligare känsla än vad jag hade fått ifrån torsons delar.

Jag ville försöka bevara formen av hjärtat, ett sätt att gjuta av det. Efter många metoder fram och tillbaka om vilken teknik jag skulle använda mig av, valde jag tillslut att inte fastna i det skedet. Så jag valde att använda mig av papper och tapetklister för att snabbt kunna få upp formen och avtryck från hjärtat. Detta var ganska svårt, jag testade när det var fruset, men då torkade det inte eftersom så fort det började tina så läckte allt blod igenom pappret. Samtidigt ville jag inte låta det torka ihop då känslan av färskt kött skulle försvinna. Istället skar jag sönder det, fotograferade av alla delar för att sedan låta det torka och testade att skulptera av det igen, men fick ändå inte fram någon fin form som jag kände för. Det gick inte att göra ett helt hjärta utan fick göra det i två delar. Jag testade även att skapa tryck utav blodet med hjärtat som stämpel. Vilket blev fina märken som slumpmässigt kom till. Men tillslut beslutade jag mig för att använda fotografierna där känslan av ett riktigt organ kom fram.

Älghjärta

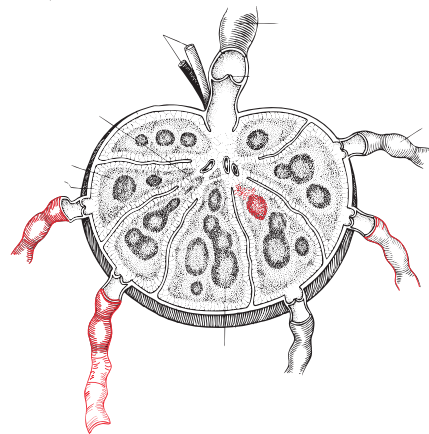

Papper och tapetklister för att skapa formen ifrån älghjärtat.

Fotografier ifrån älghjärtat utskrivet för att snabbt få upp en bild hur ett mönster skulle kunna se ut.

Ifrån anatomiböckerna skissade jag även av olika organ i tusch, lade in i datorn och försökte jobba vidare med mina former och uttryck. Vilket blev ett väldigt grafiskt uttryck som jag tyckte om och kände att jag ville jobba vidare med. En känsla av att det var organ försvann och istället skapades det fina former som likväl kunde ha varit blommor eller andra växtligheter. Detta kunde bli ett fint komplement till fotografierna.

*Bilden till vänster: Skisser över organ ifrån anatomiboken.
Bilden till höger: Udrag från en av skisserna på en lymfknuta.*

Jag ville sedan försöka få fram ett uttryck som påminde om celler och uppbyggnaden av vita blodkroppar. Jag började med att måla i akvarell, där jag målade vått i vått för att skapa slumpmässiga uttryck som framträder när det torkat. Efter många tester utan något resultat jag var nöjd med, provade jag istället vin- och druvsockerreservage på tyg som är en tryckteknik där man med hjälp av sockret etsar ut där färgen inte ska fästa. Jag gjorde många prover men hittade aldrig det organiska uttryck jag var ute efter och detta uttryck kände jag inte hade samma spår som de andra metoderna jag hade testat innan.

Test med akvarellmålning, målat vått i vått

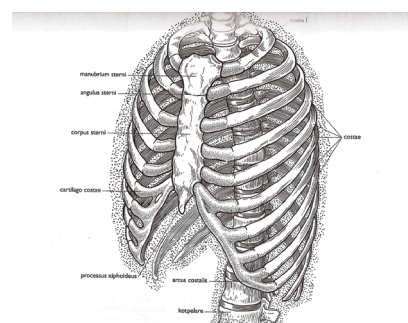
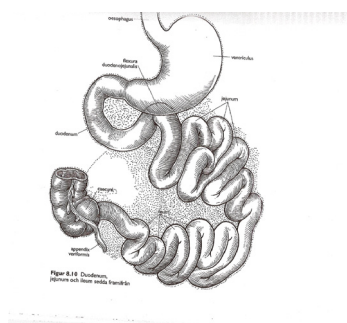
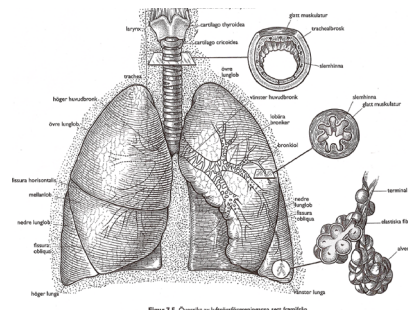
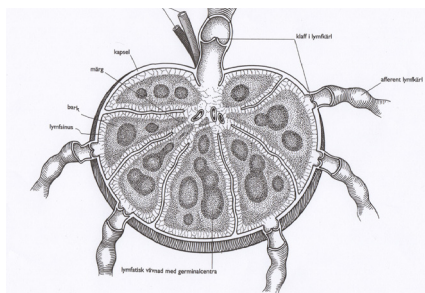

Provbitar ifrån vin- och druvsockerreservageproverna

Jag kände att jag hade undersökt metoder och hade massa skisser men att jag inte riktigt kom vidare i min mönsterformgivning. Jag lade undan alla skisser och fotografier en dag och det gjorde att jag fick en ny kick och en liten distans till arbetet. Jag släppte lungan i snön eftersom jag kände mig klar med den och att den hämmade mig i mitt fortsatta arbete. Tog istället tag med de grafiska formerna jag hade jobbat med från anatomiboken och började jobba ihop ett mönsterskelett att ha som underlag.

PROCESS

Nedan följer en sammanfattning samt en kort beskrivning av de olika mönstren och hur jag gick till väga när de skapades. Jag har delat upp mönstren och deras processer för att lättare skilja dem åt. Att de blev de tre mönstren som det i slutändan blev beror på att jag tog beslut. Detta gjorde att jag kunde gå vidare i min process och utveckla mönstrena vidare. Jag utgick då efter min egen känsla och försöka välja efter bredd på teknik, sammanhang och uttryck.

*Utskrifter på organen ifrån anatomiboken, från högst upp till vänster:
Lymfknuta, lunga, tarm och revben.*

ALEC ALEC - älg

Detta mönster kom ifrån älg hjärtat jag fotograferade. Jag ville få in en känsla av levande i hjärtat och började i photoshop att bygga upp mönstret av fotografier. När det skrevs ut första gången kände jag direkt att det skulle passa på tyg. Jag hade handledning med Ann Kjelin och vi prata mycket om att trycka det på ett tunt tyg för att mönstret skulle kännas mer levande och lättförändrat beroende på ljus och i dess sammanhang de används. Vi ansåg att ett så tungt mönster skulle passa att tryckas på siden. Detta bestämde jag mig för och det gav mig verkligen den känslan jag var ute efter, ett tunt tyg med ett tungt mönster som gör att man vid första anblicken inte ser vad det föreställer. Färgsättningen på detta tyg valde jag att behålla ganska mycket av köttfärgen men mättade ner för att passa så bra som möjligt på materialet. Tyget trycktes på en digitalprinter, där man skriver ut tyget på en skrivare direkt ifrån datorn. Rapportstorleken på detta tyg är 90 x 90 cm och är halvfärsatt.

Första utkastet på Alec Alec. Till höger i färg och till vänster i svartvitt

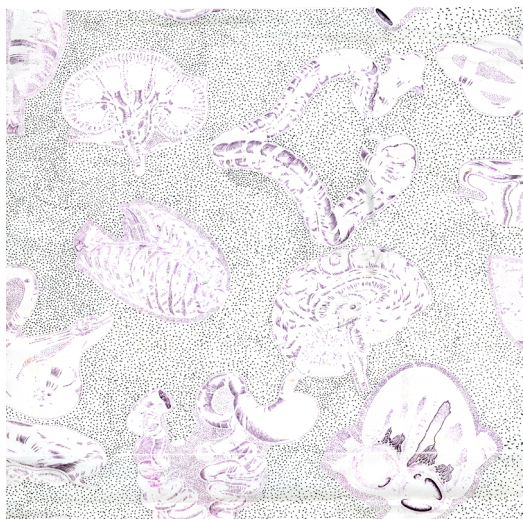

Alec Alec trycks ut på sidentyg i en digitalprinter.

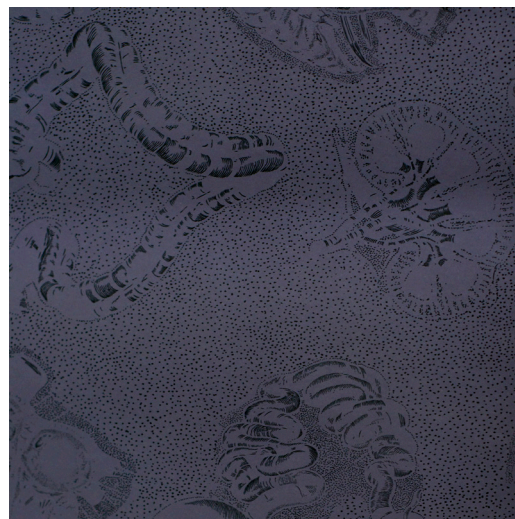
CORPUS ORGANA – kroppens organ

Eftersom jag i första mönstret jobbat med tyg, bestämde jag mig för att detta mönster skulle bli en tapet. En skön avgränsning att förhålla sig till i uppbyggnaden av mönstret. Mina mönster ska fungera enskilt men jag ser dem som en mini kollektion med samma utgångspunkt utifrån temat.

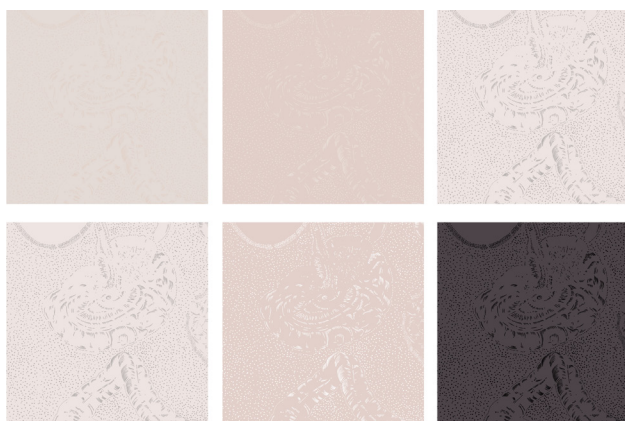
Jag började med att skissa av från en anatomibok. Organen byggde jag upp med hjälp av småstreck och konturen blev prickad. Jag lade sedan in det i datorn och började jobba med mellanrumsformerna. Emellan organen tecknade jag i tusch prickarna, då blev istället organen mellanrumsformerna. Detta blev ett väldigt grafiskt uttryck som jag tyckte om men kände att jag ville arbeta mera med färgsättningen och valde färgerna ifrån älgmönstret. Jag gjorde både mörka och ljusa varianter för att se hur det påverkade mönstret och uppfattningen av rapporteringen. Detta mönster kände jag att jag ville få in handens känsla och jobbade i skala 1:1 för att verkligen få ut den känslan som jag ville att prickarna skulle ge. Rapportstorleken på detta mönster är 45 x 45 cm och rapporteras halvförsatt i sidled och en rak rapportering uppåt.

Originalskiss av Corpus organa, tecknad i tusch.

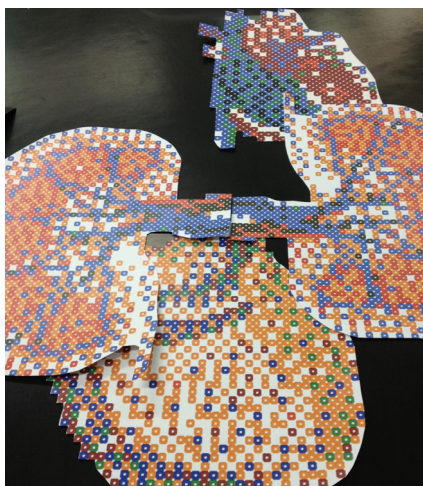
Detaljbild av det färdiga resultatet.

Test av olika färgsättningar på mönstret.

BACATUS REN – pärlad njure

Detta mönster hade jag svårt att få till. Jag bestämt mig från början att göra tre stycken mönster men kände att jag inte riktigt fick till det. Tillslut gick jag tillbaka till min lunga i snö som jag hade gjort från början och funderade på vad det var jag gillade med den. Kom fram till att det var formerna, pixel systemet och att mellanrummen blev väldigt intressanta. Så jag började göra samma sak med njuren och tarmarna som jag hade gjort med lungan, att bygga upp dem i pixel system. Jag lade in det i datorn och försökte jobba med pixlarna på ett behagligt sätt. Jag ville att detta mönster skulle vara mera realistiskt och kännas mest trovärdigt i uppbyggnad av hur kroppen ser ut. Jag bestämde mig ganska snabbt att jag ville arbeta med bakgrunden och beslutade att inte trycka det på papper/tapet utan istället hitta ett material som hade väldigt mycket struktur och fann då hampan. Det var precis den känslan jag var ute efter och som jag kände jag kunde aktivera ihop med mönstret. Detta mönster är ett mönster där jag inte tänkt ut användningsområdet utan det är upp till betraktaren eller köparen att bedöma. I detta mönster är rapportstorleken 140 x 90 cm. Ett rakt försatt mönster i både sid- och höjdlid.

Skisser och utläggning på bord för ett första utkast i formgivningen

Mönstret trycks i digitalprinter på materialet hampa.

Detaljbild av Bacatus ren.

ALEC ALEC - älg

Material : Digitaltryckt på siden
Utsnitt av skala 1:1
Rapportstorlek 70 x 70 cm

ALEC ALEC - älg

Material : Digitalttryckt på siden
Upprapporerat i skala 1:8
Rapportstorlek i skala 1:1 70x70 cm

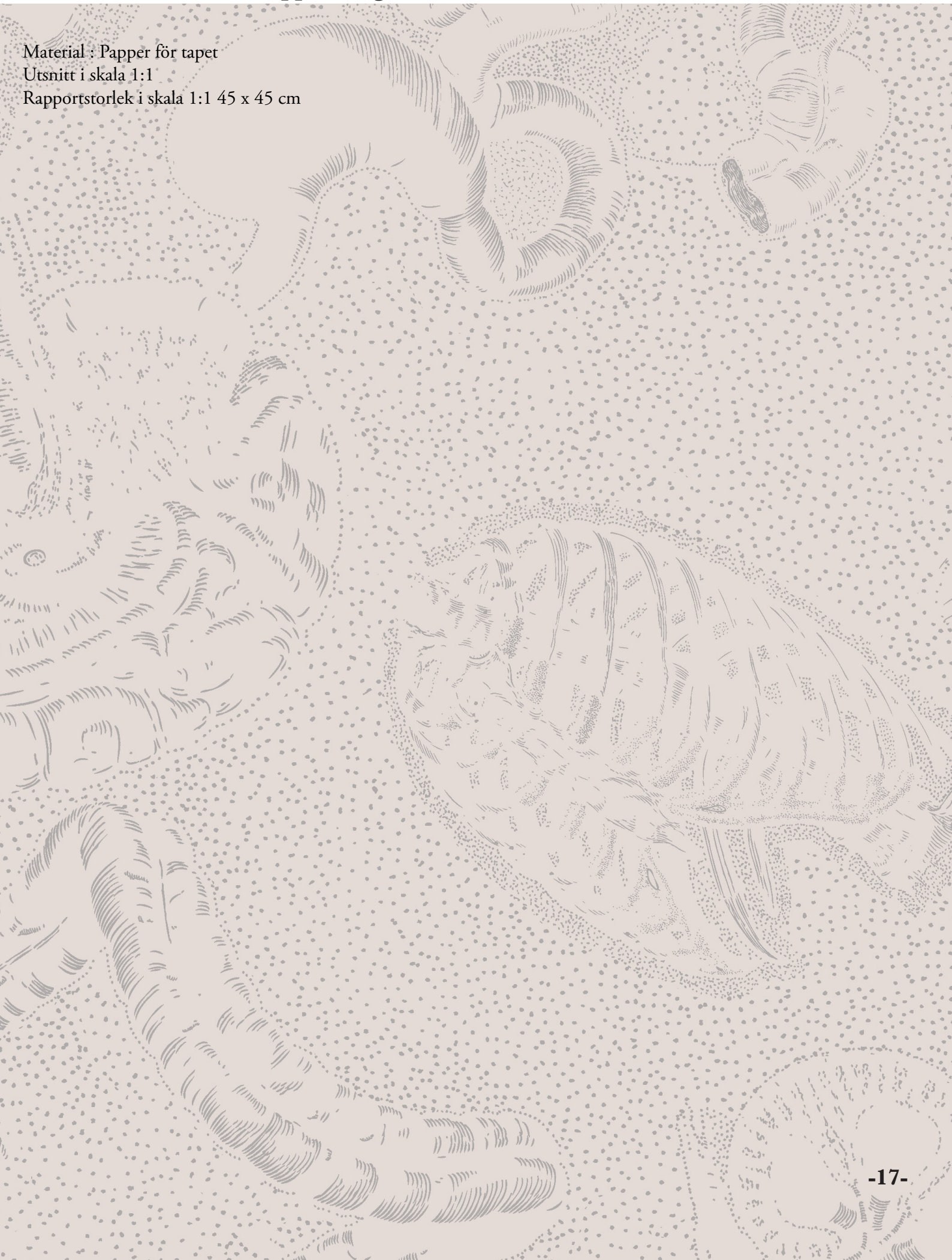

CORPUS ORGANA – kroppens organ

Material : Papper för tapet

Utsnitt i skala 1:1

Rapportstorlek i skala 1:1 45 x 45 cm

CORPUS ORGANA – kroppens organ

Material : Tapet

Upprapporaterat i skala 1:5

Rapportstorlek i skala 1:1 45x45 cm

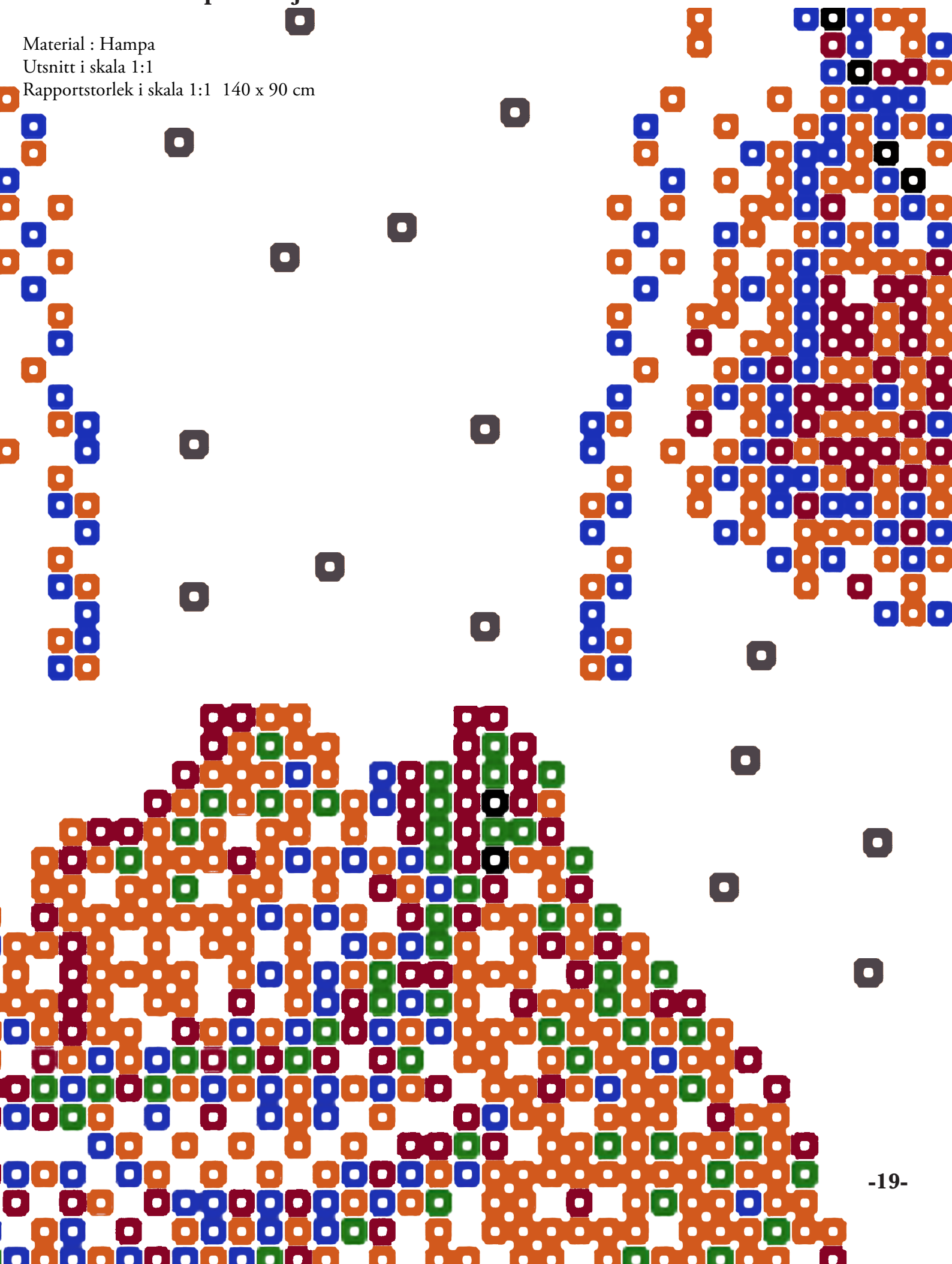

BACATUS REN – pärlad njure

Material : Hampa

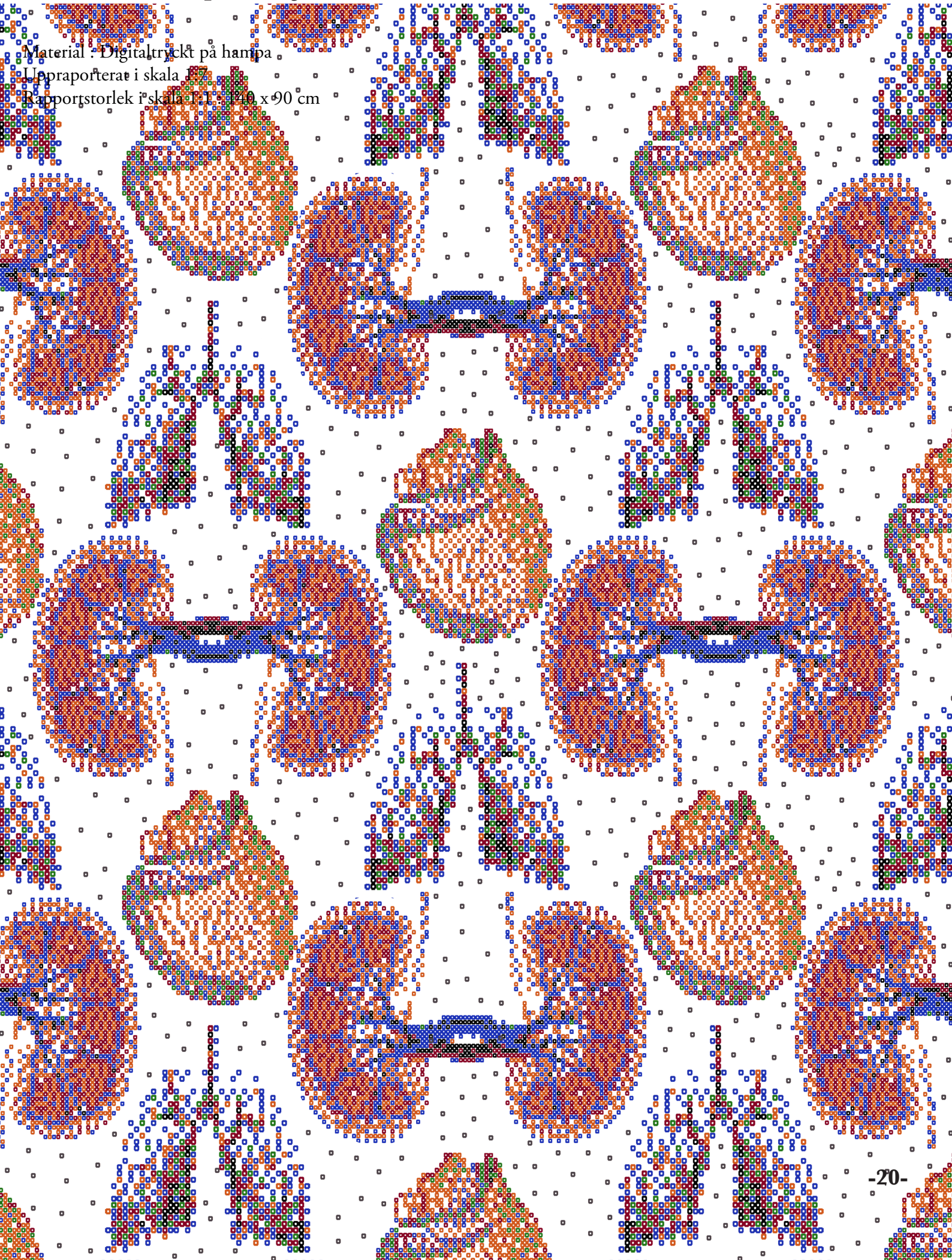
Utsnitt i skala 1:1

Rapportstorlek i skala 1:1 140 x 90 cm

BACATUS REN – pärlad njure

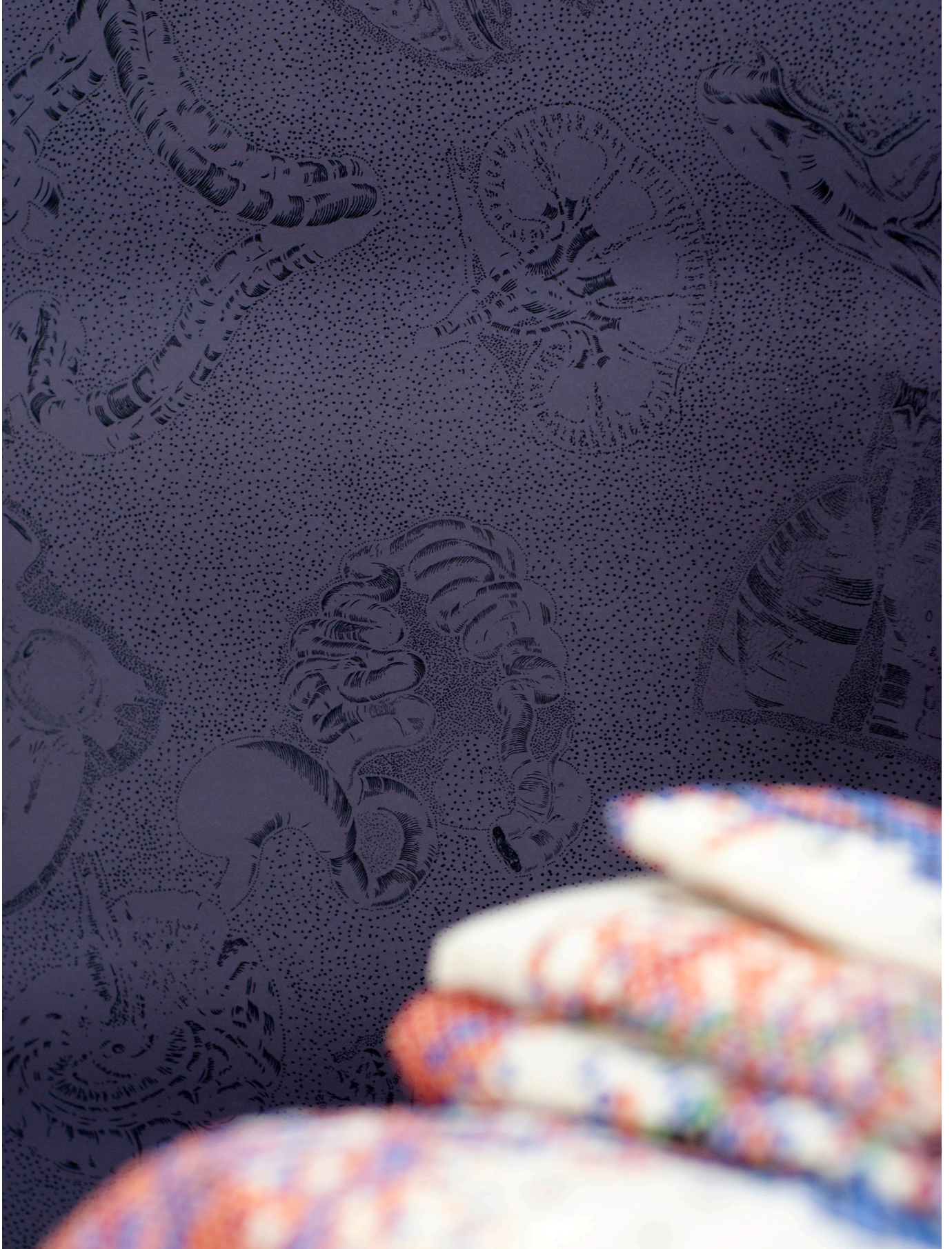
Material : Digitaltryckt på hampa
Uppraporterat i skala 1:7
Rapportstorlek i skala 1:1 = 140 x 90 cm

SAMMANSÄTTNING AV DET FÄRDIGA RESULTATET

DETALJBILD AV CORPUS ORGANA

SLUTSATS

Det har varit svårt att ana hur slutresultatet skulle bli, eftersom det är först när man skrivit ut det i maskinen som man får en verklig känsla av rapporten och storleken. Det jag har kommit fram till är att jag hade kunnat jobba ännu mera med Copus organa, tapetmönstret som inte riktigt fick den känslan i prickarna som jag var ute efter, då storleken på prickarna skiljer sig och det var inte min tanke från början. Men jag tycker att mina mönster blev bra och jag är nöjd med de tre mönstren i sin helhet. Jag har lärt mig mycket om mönsteruppbyggnad, material och hur mönstren förändras när man applicerar dem på ett visst material.

Vad gäller målgrupp och kund har jag under min process inte lagt någon större vikt på det och känner nu i efterhand att mönstren inte blev så originella som jag från första början hade tänkt mig. Jag hade kunnat ta i lite mera när det gäller estetiken, så som färg och trovärdighet gentemot verkligheten. Dessa mönster passar den medvetna kunden som ändå vill sticka ut lite. I början av projektet var Lady Gaga min kund, dels för mig själv att ha något att förhålla sig till men även för att jag hade bestämt att inte bestämma kund och målgrupp. Jag satte då upp henne som potentiell köpare för att själv ha en stolpe att gunga på.

Mina mönster har potential och jag har genom projektet kunnat ta hand om tidigare projekt och erfarenheter på ett bra sätt. Jag ser att jag har skapat en öppenhet för att kunna jobba med motiv som i traditionella mönster inte förekommer. Samt att jag kunnat utmana mig själv inom mönsterformgivning och fått ett nytt perspektiv gällande mönster på olika material.

Jag har under mitt projekt tvivlat på min idé och ifrågasatt mig själv. Men då har jag sökt nya idéer och information i böcker och på olika hemsidor. Jag har läst Lotta Kuhloms bok och tittat på hur hon förhåller sig till mönster och rapporter, samt haft handledning med Lotta Kvist för att känna att jag är på banan.

Under mitt projekt har jag kunnat förhålla mig till min tidsplan och arbetat efter mitt schema som jag satte upp i början av projektet. För egen skull inte fastna någonstans utan efter schemat kunnat ta mig vidare och fått ta beslut. I mitt arbete har jag skapat tre stycken mönster som har ett genomgående tema och medvetet valt former som känns utmanande när det gäller mönster, samt testat ett arbetssätt som blir gränslandet mellan attraherande och repellerande. Materialet har fått vara en stor del av hur mönstret uppfattas och känslan av motivbilden har förändrats med färg och material. Men i min roll som student har jag kunnat välja bort krav på försäljning och målgruppsanalyser.

Jag har under min process arbetat med skalor och färgsättning för att hitta den rätta balansen i mönstren. Jag har medvetna val och fått ihop tre stycken mönster som alla har samma utgångspunkt men inte samma uttryck och känsla. En vidareutveckling jag ser är att man kan använda sig av mönstret Bactacus ren till även tapet. Om man skulle vilja ha en strukturtapet, använda sig av den befintliga i hampan som en bakgrund för en screen eller djuptryckt tapet.

Min process har varit väldigt öppen och jag har känt att jag har vågat testa och få ut mina idéer på papper och i visualisering. På så sätt har jag utvecklat mig själv och känt att mönstren fått den formen de har fått för all undersökning och underlag som gjordes i början av projektet. Jag har under hela mitt examensprojekt haft väldigt kul och trivts jätte bra med min egen process och jag är nöjd med vad jag har presterat.

ANALYS

Att jag från början valde bort fokus på målgrupp och kund var ett skönt val där jag istället kunde styras av mycket annat och det blev mer ett personligt projekt. Dock anser jag att mina mönster skulle absolut kunna användas i kommersiella sammanhang och att det är fantasin som sätter gränser vad användningsområdena med mönstren och dess material blir.

För att sedan återgå till mina frågeställningar angående om hur mina mönster uppfattas attraherande eller repellerande, så anser jag att dessa mönster kanske inte ska dömas så hårt utan att man istället ser det som ett utforskande projekt där jag testat nya varianter för rapporterade mönster. Där man i stället ifrågasätter om det är bra eller dåligt att välja kroppens organ som utgångspunkt.

Jag ser mina mönster som en minikollektion där jag med ett tema som utgångspunkt samt en strävan att driva tematiken till tre olika håll, där man kan kombinera både tyg och tapet. Samtidigt som jag ifrågasätter mig själv genom att säga att jag kunde ta i lite mer när de gäller estetiken, anser jag att mönstren då hade blivit mera repellerande än attraherande. En gräns jag vägt på under hela mitt projekt. Men tycker att jag hittat en balans som skapar en övervägning av vart gränslandet mellan attraherande och repellerande är. Jag gillar mönstren och att jag har vågat lyfta fram en frågeställning av vad ett fint mönster egentligen ska innehålla.

Jag är väldigt glad att jag vågade skissa stort och i tredimensionellt. Jag kände mig bekväm med det och kunde sedan använda mig av det för att skapa tvådimensionell mönster. Jag tycker att i mitt utforskande projekt har jag fått fram ett inspirerande resultat. Detta projekt har öppnat upp och jag har tillåtit mig själv att bara producera på sådant sätt som jag känner mig bekväm med. Detta har i sin tur fått mig att tycka det har varit ett roligt projekt och en bra start inför kommande projekt.

KÄLLFÖRTECKNING

HEMSIDOR

<http://www.ungafakta.se/pyssel/tips/papiermache/>
(11 februari 2013)

<http://www.illumedic.se/vackert-kul/vacker-kimono/>
(7 februari 2013)

BÖCKER

Lotta Kühlhorn, *Rapport! En bok om att göra mönster*, Livonia print, Lettland
2012

Gunnel Bjerneroth, Björn Svensson , *Antomisk atlas* , Liber utbildning AB 1993

BILDER

Emma Brännabo